

PRAMEN

MESAČNÍK MICHALOVSKO - KOŠICKEJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

JÚL 2009

ČÍSLO 7

ROČNÍK 7

CENA 0,30 € / 9 Sk

Byzantské misie a ich vplyv na formovanie európskej kultúry

Každoročne si pripomíname dielo sv. bratov Konštantína a Metoda na Veľkej Morave. Tak je tomu aj tento rok. V nedeľu, 5. júla 2009, sa uskutočnila v Michalovciach v Katedrálnom chráme pri tejto príležitosti celoeparchiálna liturgická slávnosť, ktorá bola spojená so zahájením osláv 60. výročia vzniku michalovsko - košickej eparchie.

Nedávno som na internete Moskovského patriarchátu našiel informáciu o tom ako honosne, a pritom s úctou, si pravoslávne Rusko pripomínalo „Deň slovanskej pismenosti“.

V súčasnosti je veľmi dôležitá otázka vplyvu byzantského kultúrneho dedičstva na európsku kultúru, hlavne v období európskeho humanizmu a renesancie. Je potrebné uviesť, že byzantská kultúra dala nový náboj antickému dedičstvu, ktorého pozitívne hodnoty dokázala pretransformovať a využiť pri aktualizácii kresťanstva. Európsky humanizmus a renesančné hnutie tak mohli naplno využiť pozitívny vklad byzantskej kultúry, ktorý im plne vyhovoval. Z tohto dôvodu by bolo mylné, keby sme vnímali európsky humanizmus a renesanciu ako protiklad kresťanstva. Pretože humanizmus a renesancia využili pozitívne hodnoty antiky pri rozvoji kresťanskej európskej civilizácie stredoveku.

Mnohí byzantológovia dnes už upozorňujú na to, že názor na Byzanciu, ako tzv. „zabudnutú krajinu“, bol v minulosti zámerne vytváraný a umelo živý.

Pre Slovanov bola zlomovým medzníkom skutočnosť, že práve v období dovŕšenia štátneho vývoja, jeho stabilizácie a vrcholu svojej štátnosti, Byzancia vyslala misiu k našim predkom na Veľkú Moravu (r. 863). Prítomnosť byzantskej misie v strednej Európe sa teda uskutočnila v čase prosperity Byzancie, keď impérium bolo na vrchole svojho rozvoja vo všetkých oblastiach. Preto ako inak, iba pozitívne, sa mohli prejavíť výsledky cyrilometodskej misie na ďalšom rozvoji štátnosti Veľkej Moravy.

Vďaka genialite sv. Konštantína a jeho brata sv. Metoda sa Slovania zaradili medzi kultúrne národy stredovekých dejín. Vynájdenie slovanskej abecedy bolo zárukou pozitívneho kultúrneho rozvoja Slovanov. Preto tá oslava „Dňa slovanskeho písomníctva“.

Okrem toho bola na Veľkej Morave vytvorená vyspelá nielen cirkevná správa, ale Veľká Morava mohla využiť kultúrnu a štátnu vyspelosť Byzancie pre svoj rozvoj. Preto byzantská misia mala širšiu, ako iba čisto religióznu dimenziu.

Veľkomoravská misia ovplyvnila aj okolité krajiny. Vyhnanim žiakov po smrti sv. Metoda z Veľkej Moravy sa v plnosti rozvinula práve v susedných krajinách.

Pre budúcnosť Európy bolo rozhodujúcou skutočnosťou prijatie kresťanstva z Byzancie na Kyjevskej Rusi. Pokrstenie kyjevského kniežaťa Vladimíra znamenalo zastavenie prenikania islamu do Európy. Taký istý význam mali byzantské misie pri pokresťančení Bulharov a juhovýchodných Slovanov.

Cyrlometodska misia nám priniesla zjavné plody vo forme konkrétneho kultúrneho dedičstva. Buďme hrdí na toto kultúrne dedičstvo, chráňme ho a odovzdajme ďalšiemu pokoleniu.

Prof. ThDr. Imrich Belejkanič, CSc.

POD POKROVOM OCHRANKYNE ZEMPLÍNA

Pravoslávny národ mal stále vo veľkej úcte Presväť Bohorodičku. Ona, Matka nášho Hospodina a Spasiteľa Isusa Christa, sa práve v tých spasiteľných chvíľach Jeho goľgotského utrpenia stala aj našou Matkou. A práve Ona bola po stáročia tou milujúcou Matkou celých generácií našich predkov, ktorí k Nej so zbožnosťou, vierou a nádejou hľadeli – neraz bití neprávosťou, prenasledovaní nepriateľom, morení nemocami tela i duše.

Matka Božia Svoju lásku k nám prejavovala a do dnes prejavuje na mnohých miestach cez Jej čudotvorné ikony. V našom kraji pod Vihorlatom sa Jej materinská láska už vyše tristo rokov vylieva skrze Jej čudotvornú klokočovskú ikonu.

V r. 1670, v malej rusínskej dedine Klokočov, začala v drevenej, vtedy ešte pravoslávnej cerkvi Uspenija Presvätej Bohorodičky, slziť ikona Božej Matky.

Zbožný pravoslávny národ sa stále s láskou utiekal pod pokrov Nebeskej Matky a tak to bolo aj vtedy, keď Bohorodička začala prelievať slzy nad ľudom Zemplína. Ľudia mali dôvod na modlitbu o ochranu, keďže sa v tom čase Uhorsko zmietalo v krvavých politických a náboženských bojoch. V týchto, o to ťažkých chvíľach pre pravoslávny národ, keď sa mocní skrze úniu s Rímom pokúšali vytrhnúť zo srdca ľudí ich pradedovskú pravoslávnu vieru, aj vtedy národ hľadal ochranu a útechu v chrámoch, pri nohách Božej Matky.

Aj Klokočovčania sa v rúčne modlili pred Jej ikonou, keď nepriateľské vojská stáli neďaleko Michaloviec a všetko sa zdalo beznádejné. Vtedy, podľa historických svedectiev, začala ikona Bohorodičky slziť. Zvesť sa rýchlo rozniesla okolím a tento zázrak si do Klokočova prišli pozrieť aj nepriateľskí vojaci. Nechceli uznať, že ikona skutočne plače, preto ju vytrhli z ikonostasu, hodili na zem a pošliapali. Údajne ju aj poškodili, ale keď ju veriaci znova uložili na miesto, začala slziť oveľa intenzívnejšie. Svedčí nám o tom text na kópii čudotvornej ikony v Klokočove: „Skutočná ikona Bohorodičky, ktorá v r. 1670, v chráme rusínskej dediny Klokočov, patriacej k Viňanskému zámku v Hornom Uhorsku, pred zrakmi mnohých slzila, keď ju potom akýsi heretik nožom prebodol, zalievajúc sa slzami plakala“.

Keď sa udial tento zázrak pred očami heretických vojakov, mnohí z nich padli na kolena a prosili o odpustenie svojho previnenia.

Ďalší ušli do tábora a oznámili, čo sa v stalo v klokočovskej cerkvi. V noci vojaci drevený chrám zapálili a zhorel do tla. Ikonu Božej Matky zachránil istý bohobojný dôstojník, ktorý ju odniesol a daroval prešovskému magistrátu.

Z iného podania sa dozvedáme, že v čase zázraku okolie Michaloviec obliehali maďarské kalvínske vojská, ktoré ničili všetko. Bola pravdepodobne nedeľa, alebo sviatok, pretože v chráme bolo veľa ľudí, ktorí sa tu zišli, pretože počuli o slzení drevenej ikony Bohorodičky, ktoré trvalo niekoľko dní. Ľudia ani nespozorovali, že do dediny vošlo kalvínske vojsko. Spamätali sa až vtedy, keď

vojaci s krikom vtrhli do chrámu a začali nožmi a bajonetmi rezať ikony. Keď zastali pred ikonou Bohorodičky, v Jej očiach uvideli slzy. Vojak zdvihol bajonet, aby prebodol ikonu a vtedy ľudia zbadali, že z očí ikony cícerkami tiekli slzy. Presväť Bohorodička plakala... Či sa vojak zľakol a ustúpil od ikony, alebo mu ľudia zastali cestu k ikone, to už nie je známe. Ale s ikonou ušli do lesa a chrám vojaci vypálili do tla. Ikona bola zachránená, aby budúcim generáciám hovorila o tomto zázraku a o materinskom milujúcom srdci Matky Božej.

Čo sa stalo s ikonou po zázraku? Ikona bola prenesená do Prešova, kde bola pomerne dlhý čas. Veriaci ju mali vo veľkej úcte. Z historických prameňov sa dozvedáme, že sa pred ňou často modlila grófka Sofia Báthory, ktorá ju neskôr dala preniesť do zámku v Mukačeve, kde bola umiestnená v zámokovej kaplnke. Grófka ikonu dala ozdobiť perlamy a drahokamami. Po jej smrti vzácnu ikonu, ako rodinný poklad, zdedila nevesta grófky Báthoryovej - Ilona Zrinska. Neskôr ikona ešte pár krát zmenila miesto, až napokon, v r. 1711, bola z Mukačeva prenesená do Viedne a stala sa majetkom Habsburgovcov.

V r. 1769 dala cisárovná Mária Terézia vyhotoviť vernú kópiu čudotvornej ikony, ktorú darovala mestu Prešov, kde bol tento obraz do r. 1907, kedy ho získal vtedajší prešovský uniatský biskup Ján Vályi, ktorý ikonu umiestnil v biskupskej kaplnke.

Ďalší osud pôvodnej ikony, tak ako aj jej prvej kópie, nie je známy. Začiatkom 20. stor. boli však namaľované ďalšie dva obrazy, ktoré boli kópiami prešovskej ikony. Jeden bol umiestnený v uniatskej katedrále Povýšenia sv. Kríža v Užhorode, druhý bol namaľovaný pre klokočovský chrám, ktorý v súčasnosti takisto patrí uniatskej cirkvi.

Aj keď nemáme originál čudotvornej klokočovskej ikony a z Klokočova bolo Sväté Pravoslávie vytlačené, nič to nemení na význame klokočovskej Matky Božej – Ochrankyne Zemplína pre nás pravoslávnych, žijúcich na tomto kúsku zeme pod Vihorlatom.

V týchto dňoch bola z Božej milosti napísaná nová kópia Jej čudotvornej ikony, ktorá bude čoskoro uložená v Uspenskom chráme v Nižnej Rybnici. Tu bude môcť prísť každý, pokloniť sa jej, a prosiť o pomoc vo svojich každodenných biedach, či podeliť sa s radosťou, ktorou nás Boh požehná – a dá Hospodin Boh, že sa zrodí nový pravoslávny „Klokočov“, so svojou duchovnou históriou, a nie slzy Matky Božej, ale blahodať Božia a Jej materinská láska sa bude skrze Jej čudotvornú Klokočovskú ikonu rozlievať medzi nami.

Matka Božia bola neustále s nami, preto aj my sa vráťme pod Jej omfor, ktorý už vyše tristo rokov drží nad nami, ľudmi Zemplína.

jerej Dušan N. Tomko

Vladyka Juraj,
arcibiskup michalovsko-košický
a
Pravoslávna cirkevná obec
Nižná Rybnica

si Vás dovoľujú pozvať
dňa 29. - 30. augusta 2009
na celoeparchiálne slávnosti

v česť Zosnutia Presvätej Bohorodičky
pri príležitosti prenesenia kópie divotvornej
Klokočovskej ikony a uloženia čestných
ostatkov sv. veľkomučeníčky Kataríny

Program:

17.00 – Privítanie ikony na začiatku obce a
Prinesenie ostatkov sv. veľkomučeníčky
Kataríny

17.30 - Vsenočné bdenie
20.00 - Beseda s vladykami
20.30 - Jeleopomazanie - pomazanie chorých
22.30 - Akafist k sv. veľkomučeníčke Kataríne
00.00 - Modlitby k sv. prijímaniu
01.00 - Molebny, panychídy
02.00 - Mariánske piesne
02.30 - Akafist v česť Zosnutia Presvätej
Bohorodičke

03.30 - Paraklis k Presvätej Bohorodičke
04.30 - Mariánske piesne
05.00 - Časy
06.00 - Prvá svätá liturgia
07.30 - Akafist v česť Zvestovania Presvätej
Bohorodičke

Priprava na archijerejskú liturgiu
08.45 - Privítanie archijerejov
09.00 - Svätá archijerejská liturgia, po nej
sprievod okolo chrámu s čítaním evanjelií

Tešíme sa na Vás!

Z Pravoslávneho Sveta

Zázrak v Tel Avive

V Izraeli, v meste Ramla, neďaleko Tel Avivu, v chráme sv. Juraja Víťaza, začala vyše 140 - ročná ikona sv. veľkomučeníka Juraja Víťaza vydávať myro.

Túto netradičnú udalosť prvý spozoroval miestny duchovný, otec Nifon, keď sa chystal k slúženiu nedeľnej utrene. Už pri vstupe do chrámu zacítil zvláštnu svätú vôňu. Neskôr zbadal ako po ikone sv.

Juraja stekajú kvapky oleja, ktoré zotrel, ale po nejakom čase sa obnovili znova.

Chrám v meste Ramla od toho času navštívili tisíce ľudí - veriacich, ktorí prichádzajú k sv. Jurajovi s modlitbou, vidiac v tomto úkaze Božie znamenie, ako aj neveriaci, ktorí si chcú pozrieť tento zvláštny jav.

Podľa kresťanskej tradície bol svätý Juraj rímskym vojakom. Narodil sa v meste Lydda (dnešné Lod), práve blízko mesta Ramla. Keď pohanskí velitelia prikázali zatknúť všetkých vojakov, ktorí boli kresťanmi, Juraj nebojácne vyznal Christovu vieru, za čo bol popravený. Cirkev ho priradila k svätým Christovým mučeníkom.

Ukrajinský prezident pozval pápeža na Ukrajinu

Ukrajinský prezident Viktor Juščenko pozval rímskeho pápeža Benedikta XVI. počas ich stretnutia na oficiálnu návštevu Ukrajiny.

Na stretnutí sa prezident Ukrajiny a hlava Vatikánu dotkli aj otázky o možnostiach vytvorenia jednej miestnej Pravoslávnej cirkvi na Ukrajine.

V. Juščenko je tejto myšlienke naklonený. Podľa neho „jediná miestna Pravoslávna Cirkev na Ukrajine je želaným cieľom, ku ktorému spejú aj mnohí veriaci a duchovenstvo všetkých pravoslávnych konfesií“.

Dalej sa vyjadril o nevyhnutnosti oživenia vzťahov Ukrajiny s Vatikánom, nakoľko 6 miliónov občanov sa hlási ku grécko-katolíckej cirkvi a rímsko-katolíckej cirkvi.

Patriarcha Kyrill na svojej prvej návšteve Konštantínopola

6. júla 2009 patriarcha moskovský a celej Rusi Kyrill, ukončil svoju prvú oficiálnu návštevu Konštantínopolského patriarchátu.

Patriarchu pri návšteve Turecka sprevádzali - predseda oddelenia pre zahraničné vzťahy Moskovského patriarchátu - arcibiskup Ilarion, vedúci sekretariátu - biskup Sergej a námestník moskovského Stritského monastiera - archimandrita Tichon.

Počas trojdňového stretnutia sa prvohierarchovia oboch miestnych cirkví dotkli mnohých tém, vrátane vzájomných vzťahov, pastorácia v ruskej či konštantínopolskej diaspóre, a tiež plánovania púti po svätých miestach kresťanstva. Rozhovory sa dotkli aj pripravovaného veľkého celopravoslávneho snemu.

V nedeľu, v katedrále sv. veľkomučeníka Juraja, patriarcha Bartolomej a patriarcha Kyrill spolu slúžili sv. liturgiu, po ktorej sa zúčastnili koncertu v chráme sv. Ireny, v podaní mužského speváckeho chóru moskovského Stritského monastiera.

V tretí deň vizity patriarcha Kyrill posvätil chrám sv. Konštantína a Heleny v letnej rezidencii Ruskej ambasády v Büyükdere, neďaleko Istanbulu. Tento chrám bol vybudovaný ešte v r. 1832. V čase komunistickej vlády bol opustený a zdevastovaný. V súčasnosti je tento chrám jediným chrámom Moskovského patriarchátu v Turecku. Posvätenia chrámu sv. Konštantína a Heleny sa zúčastnil aj patriarcha Bartolomej.

Svoju návštevu Turecka patriarcha Kyrill ukončil v Ankare, kde navštívil Ruskú ambasádu a stretol sa s premiérom Turecka.

zdroj: patriarchia.ru., cerkiew.pl.

Útlak pravoslávnych od minulých čias až po naše dni

Pre vieru a národnosť bili nielen Rusínov, ale aj Slovákov, a vôbec, všetkých pravoslávnych v Uhorsku. Boli bití a prenasledovaní, aj keď ich úradne všetkých považovali za uniátov, lebo oni aj po uzavretí únie boli vždy tými istými „postojanno pravoslavnymi“, ako píše buditeľ Pavlovič, ktorý bol sám uniatským duchovným, ale ako vidíme, srdcom bol pravoslávny.

Podľa pravoslávneho schematizmu z r. 1846/47, vydávanom metropolitom a arcibiskupom Jozefom Rajačičom, počet pravoslávnych - nezjednotených, vyznávajúcich východnú Cirkev, predstavuje v Uhorsku a v pripojených zemiach vyše 1,7 mil. duší a skoro 400-tisíc párov, k tomu 1941 fár a 2645 filiálnych obcí, 1706 chrámov s 2645 duchovno-cirkevnými osobami., ďalej 1202 škôl s 1299 učiteľmi a skoro 60-tisíc žiakmi. Aj samotné štatistiky uvádzajú, že sa tu už po vzniku ČSR v r. 1918 hlási stále viac pravoslávnych veriacich.

Počiatky masového vystaňovalectva sú späté práve s východným Slovenskom, čo súviselo s viacerými činiteľmi a príčinami.

Na Slovensku bolo v r. 1910 spolu 1947 pravoslávnych veriacich, z toho na východe Slovenska 857 veriacich (Tajták L., Slovenské vystaňovalectvo a migrácia v r. 1900 - 1914, Historický časopis 1975/3). Bolo skutočnosťou, že 4 východoslovenské župy (Spiš, Šariš, Zemplín a Abov) aj v predvojnovom období udržiavali vystaňovaliecky primát medzi ostatnými župami. Vystaňovaliecko tu malo veľký vplyv na demografické dôsledky. Porušil sa číselný pomer mužov a žien, čím začala klesať pôrodnosť.

V r. 1918 vzniklo hnutie na čele s Károlyim, ktorý si dal za cieľ uzmiert' nemaďarské národy. Tento pokus sa už nevydaril. V r. 1918 oznámil na sneme slovenský poslanec Juriga, že Slováci si utvorili Slovenský národný radu a sami budú rozhodovať o svojom osude. Vydali v tom roku v Turčianskom sv. Martine deklaráciu. A tak vláda Károlyiho 13. 11. 1918 podpísala vojenskú konverziu s generálom Franchetom a Maďarom bolo dané rozkazom vziať na vedomie demarkačnú čiaru o nových hraniciach medzi Maďarskom a Slovenskom (Macúrek J., Dejiny Maďarů a Uherského štátu, Praha 1934).

Po vzniku ČSR v r. 1918 zosilnel prestup z uniatskej cirkvi na Slovensku do Cirkvi pravoslávnej. Uniatská cirkev sa tomu usilovala zabrániť. Silne sa tomu bránili na našich úradoch (napr. matričné úrady atď.). Ako príklad, do matrik meno Ivan, keď bol matrikár katolík, bolo zapisované ako Ján, a keď bol Maďar, tak jednoducho zapísal János.

Národno-oslobodzovacie a obrodenecké aktivity sa dotkli

v 19. a 20. stor. aj východného Slovenska a zúčastnili sa na ňom aj pravoslávni. Lenže tu silne zasahovala uhorská politika, ktorá sa aj tu usilovala usmerňovať národný pohyb. Podporovala uniatskú cirkev a v rámci tejto cirkvi proces postupnej latinizácie a maďarizácie. V r. 1806 biskup A. Bačinský dokonca nariaďuje súpis gréckokatolíckych farárov, farností a filiállok Mukačevského biskupstva, vtedy ešte aj Podkarpatska, kde bol nízky počet slovenských veriacich, oproti ruským - rusínskym. A tak súdili a zastrášovali. Tak ako to bolo v predchádzajúcich storočiach, tak to bolo za biskupa Bačinského, a tak to bolo aj v 20. stor.

Začiatkom 20. stor. tisíce veriacich a aj duchovných v Amerike prešlo z únie do Pravoslávnej cirkvi. Na Slovensku sa to začalo v Becherove a preto boli v r. 1901 Becherovčania v Prešove súdení, vyšetrovali ich, konali domové prehliadky. V tom čase uniatský prešovský biskup vydal pastiersky list k veriacim, v rusínskom aj maďarskom jazyku, ktorý mal všetkých zastrášiť od prechodu do Pravoslávnej cirkvi.

Na Slovensku ešte skôr súdili, bili, pokutovali, zatvárali pravoslávnych veriacich, ako to poznáme zo súdnych spisov v Marmaroš - Sigote. Pravoslávni sa zúčastňovali na národno-oslobodzovacích aktivitách na Slovensku. Bojovali v radoch husitov a v iných povstaniach, ktoré bojovali za občiansku a náboženskú slobodu. Do toho silne zasahovala uhorská politika, ktorá od 17. stor. podporovala uniatskú cirkev a v rámci tejto cirkvi aj latinizáciu a maďarizáciu. Tento tlak bol tak silný, že sa proti nemu postavil aj sám uniatský biskup Andrej Bačinský (rodák z Beňatiny, okr. Sobrance).

Nikdy sa v histórii tak ako u nás, vtedy v Československu, nevstupovalo do žiadneho náboženstva ako do Pravoslávnej cirkvi. Bolo treba prosiť od uniatskeho duchovného s dvoma svedkami, aby dal výstup písomne, čo sa však ani raz nestalo, aby bolo také povolenie vydané. Bolo to nariadenie od vtedajších úradov a predstaviteľov uniatskej cirkvi. Bolo to iba preto, aby sa bránilo veriacim považovaným úradne za gréckokatolíkov, ľahko vystúpiť a prihlásiť sa úradne do Pravoslávnej cirkvi. Až po opätovnom žiadaní si mohol veriaci podať žiadosť podpísanú dvoma svedkami na okresný úrad. Boli vydané tlačivá aj na Podkarpatskej Rusi, aj na východnom Slovensku, ktoré oficiálne potvrdzovali prechod veriacich z gréckokatolíckej cirkvi do Pravoslávia.

Dokumenty a historické materiály nám ukazujú, čo všetko museli naši dedovia a otcovia prežiť kvôli pravoslávnej viere.

prot. ThDr. Štefan Horkaj

„Ja Som váš Boh a vy Môj ľud“ – hovorí Hospodin

Slovo k sviatku sv. proroka Eliáša

Prorok Eliáš bol spomedzi svätých Starého Zákona obzvlášť blízky srdcu nášho ľudu. Možno práve preto, že bol skorým pomocníkom, na neraz ťažkých, ľudských životných cestách.

Keď v horúch letných dňoch zem vyprahla suchom, ľud sa s vierou obracal k sv. Eliášovi s prosbou o blahodarný dážď. Z pokolenia na pokolenie sa predávalo, že práve v Eliášov deň nebo zaburácalo hromami, ale nakoniec tichý dážď zvlažil zem - tá, blahodarná vlaha, od ktorej záležala úroda, od ktorej záležal život ľudí. Svätý sa s pomocou skláňal k svojmu ľudu, ktorý sa vo viere obracal k nemu v modlitbách.

Prorok Eliáš vystúpil v Palestíne 900 rokov pred Christovým narodením. Už jeho meno v preklade znamená „Sila Hospodinova“. A celý jeho život a pôsobenie boli svedectvom o tejto Božej sile a pôsobení Svätého Ducha.

Ako malé dieťa sa uchýlil na púšti, kde žil v strohom pôste a modlitbe. Keď dospel, Hospodin ho poslal k izraelskému národu, ktorý už zabudol na jediného pravého Boha a vydal sa cestou pohanských bôžikov. Národ zabudol na službu pravému Bohu, zabudol na mocné skutky, ktorými ich Hospodin vyvedol z otroctva Egypta, zabudol na zmluvu s Hospodinom Bohom - **ŽE ON BUDE ICH BOHOM A ONI BUDÚ JEHO VERNÝM ĽUDOM**, ... na to všetko Izraeliti veľmi skoro zabudli. Spútaní klamstvom pohanských žrecov, začali sa klaňať pohanskému Baalovi, obetujúc mu dokonca život vlastných detí. Až tak hlboko môže človek, národ padnúť, keď opustí Hospodina Boha.

A vtedy poslal milujúci Hospodin proroka Eliáša k Svojmu ľudu, aby mu pripomenul: **„ĽUD MŮJ, JA SOM BOH VERNÝ, JA SOM STÁLE TU, ... VY SA VRÁŤTE DO MOJEJ NÁRUČE!“** Eliáš napomínal kráľa Achába, izraelský národ, aby zanechal cestu neprávnosti, kajal sa, ale nikto ho nepočúval. Vtedy Boh zatvoril nebo, aby nepadla ani kvapka dažďa. Nastalo strašné sucho a hlad. Kráľ a kráľovná Jezabel sa vyhrazali Eliášovi, ale Boh ho ukryl v Sinajskej púšti, kde ho tri roky živil a staral sa o neho. Po troch rokoch sucha vyzval Eliáš izraelitov a pohanských kňazov, aby na hore Karmel zložili žertvu -

oni Baalovi a on, Jedinému Bohu. Na ktorú žertvu zostúpil oheň z neba a príjme obeť, ten je pravý Boh a tomu sa treba klaňať.

Ako hovorí Sväté Písmo, pohanskí kňazi, ktorých bolo 750, vzývali svojho bôžika od rána do večera. Kričali, bili sa, rezali, ... ale márne. Kamenný bôžik nepočul ich volanie. Zahanbení museli ustúpiť. Vtedy, už večer, pristúpil Eliáš a začal sa modliť: **„Vypočuj ma, Hospodine, nech sa tento ľud dozvie, že Ty si Hospodin Boh!“** V tom spadol oheň z neba a spálil všetko - žertvu, vodu, ktorou bol poliaty oltár, dokonca aj kamene. Boh týmto zázrakom, ktorý sa udial pred zrakom toľkých ľudí zjavil, že On je jediný pravý Hospodin Boh. A napriek tomu sa iba časť ľudí navrátila k pravej viere.

Takí sme my ľudia. My, o Bohu toľko vieme... Vieme, ako byť s Ním, či ako sa vrátiť k Nemu, keď sme zabúdli. Ale už od Raja sa stále dáme zlákať na to „rajské jablko“, za ktoré tak ľahko vymeníme Boha.

V kanóne sviatku sv. proroka Eliáša čítame: **„Ilija, človek žestok jesi, nemožeš terpet' načestija Izraila. Vzijdi ty ko Mne, a Az snidu dole - Prid' ty ku Mne, a Ja zidem k dole“**. A tak skutočne zobral Hospodin Boh k Sebe Svojho proroka a Sám zostúpil na zem, aby spasil zablúdeného človeka.

Aj naša doba je podobná Eliášovej dobe. Aj dnes národ tak ľahko zabúda na jediného pravého Boha, klania sa modlám dnešnej doby, zabúda na spasiteľné skutky Hospodina voči nám, na Jeho krížovú smrť za nás, ... a vôbec

nechce načúvať Božiemu slovu a Božím napomenutiam.

Hospodin Boh, tak ako Eliášovi, aj nám hovorí: „Ešte sú verní, ... ktorí nesklonili svoje kolena pred Baalom“. My, ktorí počujeme tento Boží hlas, vedzme, že je adresovaný nám a odpovedzme na neho. Choďme do sveta s Christovým Evanjeliom, staňme sa svetlom sveta, soľou zeme a kvasom, ktorý prekvasí tento svet., bez strachu z toho, že je nás málo, že sme slabí a plní vlastných chýb. Aj Eliáš bol sám a Boh cez neho zjavil Svoju moc. Ved' nám hovorí milujúci Hospodin: „Neboj sa malé stádo, ... lebo Ja Som Hospodin, tvoj Boh, Ktorý ťa drží za pravicu a vraví ti: **Neboj sa, Ja ti pomôžem! Neboj sa, ... hŕstka Izraela, Ja ti pomáham, - znie výrok Hospodinov“ (Iz 41, 13 -14).**

jerej Dušan N. Tomko

O Jánovi, ktorého zachránila Presväta Bohorodička

V dobe cisára Konštantína žil istý krajčír, menom Ján. Žil nečestne a nemyslel na večné muky, ktoré čakajú tých, čo žijú v nepravosti.

Najmilostivejší Boh, ktorý činí všetko dobré a užitočné pre spásu človeka, mu ukázal jedno strašné videnie, aby učinil pokánie a napravil svoj hriešny život.

Jednej noci sa tomuto človeku prsnilo, že ušiel odev pre cisára Konštantína, odniesol mu ho, rozprával a veselil sa s ním. Nato cisár vzal nôž, chytil ho za vlasy a odsekol mu ich. Povedal, že odreže i jeho hlavu a tak aj vykonal. Vtedy sa Ján vo veľkom strachu zobudil a trasúc sa riekol: „Dakujem, že je to iba sen, nie pravda“. Čoskoro na tento sen zabudol a pokánie nečinil.

Po nejakom čase ťažko ochorel, ale dobrý Boh ho neopustil, no ukázal mu i druhé videnie. Tento krát to však nebolo vo sne. Bol uchvátený rozumom a videl, že ho vedú na miesto, kde sa schádzajú ľudia, aby súdili nespravodlivých. Tam uvidel mocného vládcu, ktorý sedel na tróne a bol odtý do vláderskeho cisárskeho odevu. Po jeho pravici videl nejaké nádherné postavy, ktoré boli odtý do kňazského rúcha, a po ľavici videl strašné a mrzké bytosti, za ktorými bola hrozivá temnota.

Vládca povedal Jánovi, ktorý stál pred ním: „Vieš, kto som Ja?“ Ján bojzливо odpovedal: „Myslím, Pane, že Ty si Boží Syn, Ktorý kvôli nám hriešnikom prijal ľudské telo, ako sa píše vo Svätom Písme“. Vtedy mu cisár odpovedal: „Keď ma poznáš zo Svätého Písma, prečo si na to zabudol,

keď ťa vystrašil cisár Konštantín? Alebo nevieš, o čom ti hovorím?“ Ján odvetil: „Pane, ešte teraz mám ten strach v srdci“. On sa ho pýtal: „Keď máš taký strach v srdci, prečo sa nekajáš zo svojich hriechov? Ja som to bol, nie cisár Konštantín“. Keď to povedal, nariadil tým, čo stáli vedľa neho, aby ho schytili a hodili do temnoty. Ján v strachu a úžase ledva prehovoril a riekol: „Presväta Bohorodička, pomôž mi“. V tom sa objavila Presväta Bohorodička, ktorá prosila Christa, aby mu odpustil a omilostil ho. Než ho stihli hodiť do temnoty, bolo počuť hlas: „Pusťte ho, kvôli prosbám Mojej Matky. Má čas, aby učinil pokánie“.

Potom sa chorý uzdravil milosťou Presvätej Bohorodičky, odišiel ku kňazovi a povedal mu o svojom videní. Nato mu kňaz povedal: „Oslavuj Boha, dieťa, a ďakuj Presvätej Bohorodičke, že si bol obdarený takýmto videním. Učiň pokánie a naprav svoj život, aby si nepadol ako istý Juraj, ktorého vo videní uzrel jeho priateľ, ako ho sluhovia otca temnoty odvedli do večných múk. Potom, keď bol zachránený prosbami Božích spravodlivých, dal sa mu čas dvadsiatich dní, aby činil pokánie. Aj keď mu priateľ rozpovedal o videní, aby sa pokajal, ten svoje hriechy neolutoval. Po dvadsiatich dňoch zomrel, zatratil svoju dušu i telo a odišiel tam, kde ho predtým vliekli démoni. Preto sa i ty stráž hriechu, aby ťa nepostihlo zlo, ktoré postihlo tohto nešťastníka. Naprav svoj život pokáním. Videl si – nebyť Presvätej Bohorodičky, zomrel by si od týchto bolesti“.

Ján poslúchol spásonosné poučenie kňaza, po celý čas mal Boží strach vo svojom srdci, žil v pokání, svoje hriechy omyl plačom a slzami, prijal odpustenie a keď zomrel, odišiel do večného života, aby sa radoval Božej prítomnosti.

(Vybraté z knihy: Presveta Bogorodice spasi nas, Beograd 1999)

Pripravil Pavol Kochan

PRAVOSLÁVNÁ RODINA

Jeden z najväznejších bojov, ktoré musíme uhrnúť v Cirkvi v dnešnom svete, je udržanie našich detí ako aktívnych pravoslávnych kresťanov. Veľmi často sa tvária, že o Cirkev nemajú žiaden záujem. Či ich môže nejaký motivovať, aby sa zafascinovali nasledovaním Christa a každodenným životom podľa zásad Pravoslavia? Existuje spôsob, hoci vyžaduje veľa posvätenia a námahy, ale nesie so sebou veľkú hodnotu.

„Keď som mal 8 rokov, zomrela moja mama, - hovorí otec Peter E. Gillquist zo Santa Barbary v Kalifornii (USA). - Otec sa neskôr oženil druhý krát, a ja som si stále viac uvedomoval, ako mi chýba mama. Vtedy som sa rozhodol, že ak by som mal mať v živote len jednu vec, tak by som chcel mať dobré manželstvo a rodinu. Toto som dal nad vzdelanie, kariéru, spoločenské postavenie.“

Spolu s mojou ženou sme sa rozhodli posvätiť náš život Kristovi a našim spoločným krédom boli slová, ktoré sme spolu vypočuli na prednáške o manželstve v kolégiu St. Paul: „Raz, keď stanem pred súdom Božím ako otec, mojím cieľom je mať svoju ženu a deti pri sebe, i povedať: „Pane, tu som. Všetci sme tu - Mary, Steve, John - všetci sme pred Tebou“.

Počas kolégia, seminára i 45 rokov manželstva moja túžba mať veľkú rodinu a celú ju priviesť do Kráľovstva Božieho sa nikdy nezachvela. S manželkou sme sa snažili o zdravé manželstvo a snažili sme sa byť nábožnými rodičmi a starými rodičmi. Chcem rozpovedať o piatich cieľoch, skrze ktoré sme spolu vďaka milosti Božej vybudovali našu rodinu na základoch Christa a Jeho Cirkvi.

Prvou zásadou je ROBIŤ TAK, ABY SA TVOJA RODINA PRE TEBA STALA PRIORITOU

Okrem Božieho Kráľovstva má byť najdôležitejším pre nás naša rodina. Ak chceme, aby naše rodiny boli kresťanské, pravoslávne, naši manželia (-ky), naše deti, musia byť pre nás najvyššou prioritou, hneď po Christovi a Jeho Cirkvi.

Pre veriaceho človeka Christos a Cirkev vždy stoja na prvom mieste, o tom jasne hovorí Písmo, sv. otcovia, náš liturgický život, veď len koľko krát počas jednej liturgie „sami seba, jeden druhého i celý náš život Christu Bohu“ odovzdávame. Náš vzťah s Bohom stojí na prvom mieste, a za ním je naša rodina. Ako rodičia si musíme jasne povedať, že v návale práce, nášho sociálneho a spoločenského života a nad všetkými vecami, ktoré sa bijú o náš čas, prioritou musia byť naše rodiny.

Počas prvých rokov nášho manželstva, - hovorí otec Peter, - som pracoval pre organizáciu „Campus Crusade for Christ“. Neskôr som pracoval 3 roky na Memphiskej univerzite, potom 11 rokov vo firme Thomas Nelson Publishers v Nashvile. V každom čase zúril boj v rovnováhe medzi prácou a rodinou. Chcel by som povedať, že je ľahké vyhrať, ale bohužiaľ nie je. Nemôžem povedať, koľkí priatelia a známi, ktorí boli kresťanmi, stratili svoje rodiny, pretože - ako samy priznali - kariéra sa v ich živote dostala na prvé miesto. Boli iba stále neprítomnými mamami a otcami, ktorých zožrala vlastná práca.

Počas celej svojej práce som viac než polovicu času strávil na cestách. Raz ma napadlo ako vyriešiť problém mojej ustavičnej neprítomnosti doma - začal som brať stále na cesty jedno z mojich detí. Práve tieto cesty boli miestom najlepších a najkrajších chvíľ medzi mnou a mojimi šiestimi deťmi - plné plodných rozhovorov o živote, Bohu, viere, stvorení...

Ak sú vaše dni plné povinností a práce, skúste nájsť cestu odškodnenia pre vaše deti, rodinu. Je potrebné „zablokovať“

trochu času pre nich, inak ich stratíte. Jednoducho, keď niekto volá, stačí vedieť povedať: - Vieš, práve mám schôdzku. Môžem sa s tebou stretnúť zajtra. - Ak chceš zachrániť svoju rodinu, musí sa stať tvojou prioritou.

Druhou zásadou je HOVORIŤ SVOJIM DEŤOM O BOŽEJ VERNOSTI

V knihe Deuteronomium hovoril Mojžiš synom Izraela o význame dodržiavania Božích prikázanií. Tu tiež priamo hovorí rodičom a starým rodičom: „Daj pozor na seba a maj sa na pozore, aby si nezabudol na to, čo videli tvoje oči, aby počas tvojho života, nič z toho nezapadlo v tvojom srdci; ale snaž sa to všetko odovzdať svojim synom a vnukom“ (Dt 4, 9).

Možno, že si rodičom, ktorý vo svojom živote neskôr prišiel ku Christovi, a nie celkom dobre si postupoval v duchovnej výchove svojich detí, ktoré majú dnes už svoje vlastné rodiny. Teraz máš rovnakú šancu so svojimi vnúčatami! - hovorí otec Peter. - Táto možnosť však neznamená, že sa staneš rodičom svojich vnukov. Ale, čo môžeš urobiť pre nich, je povedať im o tom, čo Boh urobil pre teba, - ako povedal Mojžiš. Porozprávaj sa s nimi a hovor im skutočné príbehy o vernosti Božej, kedy Boh vstúpil do tvojho života a o Jeho milosrdenstve voči nám.

Mojžiš nám ďalej vysvetľuje akú hodnotu majú tieto rozhovory, pripomína nám to, čo mu povedal Hospodin: „Nech počujú Moje slová a naučia báť sa Ma po všetky dni, čo budú žiť na zemi; i nech to naučia svojich synov“ (Dt 4,10). Deti, ktoré sú dobre naučené naučovať Božiemu slovu, to isté naučia svoje deti.

Základnú vec, ktorú sme sa snažili robiť ako rodina, bolo spoločné chodenie do chrámu v nedeľné dopoludnie. Dokonca aj počas bojov v čase dospievania našich detí nebolo pochybností, čo robíme v nedeľu ako rodina. V čase, kedy moje najstaršie deti prechádzali pubertou som ešte nebol kňazom, ale bez ohľadu na to, naša rodina bola každú nedeľu v chráme. Aj keď sme boli niekde na ceste, tak sme do chrámu šli tam, kde sme boli.

Vedel som, že keď budem „zdolávať“ zákruty so svojimi deťmi, to isté budú oni robiť so svojimi. Lenže, ak ja dopustím na kompromis, oni pôjdu ešte ďalej. Takže tento bod nebol nikdy predmetom diskusie, a vďaka Bohu, všetkých šesť našich detí žije s Cirkvou, sú pravoslávni, takisto ako ich manželia a našich sedemnást vnúchat. A všetci sú v nedeľné ráno v chráme.

V rovnakom duchu sme sa snažili udržať v našej rodine modlitbu. Keď boli deti malé, čítali sme každý večer biblické príbehy. Spolu sme sa modlili. Keď deti podrástli, povzbudzovali sme ich, aby sa modlili vlastné večerné modlitby.

Chcejúc stať sa skutočne pravoslávny, oprelí sme sa o cirkevný kalendár. Počas pôstu pred Christovým Narodením i vo Veľkom pôste sme každodenne v čase večere čítali pasáže Sv. Písma. Takýmto spôsobom rodina získala „duchovnú diétu“, ktorú odporúča v tomto čase Cirkev.

Počas zvyšku roka sme k stolu zasadali po modlitbe a blahoslovení, a často sa naše stretnutia pri stole menili na hlboké náboženské rozhovory. Keď mal ktokoľvek z nás nezodpovedanú otázku, otvárali sme Písmo a učili sa tomu, čo nám vravel Boh. Ukázalo sa, že rytmus cirkevného kalendára nám dával pozitívnu rovnováhu.

(pokračovanie v ďalšom čísle)

Na podstave o. Peter Gillquist, O rodine; Orthodoxytoday.org. pripravil jerej Dušan N. Tomko

VIRUJU VO JEDINU, SVJATUJU, SOBORNUJU I APOSTOLSKUJU CERKOV

Svätí otcovia vždy učili chrániť sa a utekať od heretikov

„Niektorí zo zvyku nosia Christovo meno, a pritom robia skutky nedôstojné Boha. Od tých je treba utekať, ako od divej zveri, - hovorí sv. mučeník Ignatij Bohonosec - lebo sú to besní psi, ktorí hryzú zo zadu. Majte sa pred nimi na pozore, lebo sú postihnutí nevyliciteľnou chorobou. Pre nich je už iba jeden lekár ... Hospodin náš, Isus Christos“.

„Preto, vás prosím, - hovorí sv. Ignatij, - nie ja, ale láska Isusa Christa, krmte sa jedine kresťanskou potravou a odvracajte sa od cudzích sladkostí, akými sa zdajú byť herézy. Do jedu svojho učenia heretici miešajú Isusa Christa, aby si získali dôveru: lenže podávajú vám smrtonosnú otravu v osladenom vine. Tak nevedomky, so zhubným pokojom, prijímate smrť“.

„Byť heretikom - znamená byť odlúčeným od Boha“ - Hovorí sa o abba Agafone, ako k nemu prišli nejakí mníši, ktorí počuli o jeho veľkej pokore. Chceli ho vyskúšať, či sa nenaheňvá a tak sa ho vypytovali: „Ty si Agafon? Počuli sme o tebe, že si veľmi hrdý. - On odpovedal: Hej, je to pravda. - Oni sa opäť pýtali: Vraj si klebetník a práznovravca. - On odpovedal: Hej, som. - Znova mu nedali pokoj: Agafon, lenže sme počuli, že si heretik. - Vtedy Agafon rázne odpovedal: Nie, nie som heretik! - Vtedy sa spýtali: Povedz nám, prečo si s tými prvými otázkami súhlasil a poslednú si neznesol? - Odpovedal im: K tým prvým klebetám som sa priznal, lebo je to len dobré mojej duši, ale byť heretikom znamená byť odlúčeným od Boha a odlúčeným od Boha nechcem byť“. - Keď to počuli, udivili sa jeho múdrosti a pokore a odišli poučení.

Sv. Polykarp Smyrnský svedčil, že apoštol Ján, keď prišiel v Efěze do bane a uvidel v nej známeho heretika Kerinthu, hneď vybehol z bane a povedal: „utečiem, aby nespada baňa, lebo je v nej vrah pravdy Kerinth“. Takú ostražitosť mali apoštoli a ich učenci, aby dokonca ani slovom neboli v kontakte s hociakým z tých, ktorí znetvorovali pravdu: „Človeka - heretika, obchádzaj po prvom - druhom napomenutí, - hovorí apoštol Pavol, - uvedomujúc si, že je to prevrátenec, ktorí hreší a sám sa zatracuje (Tit 3, 10-11)“.

„Keď niekto z tvojich známych prepadol heretickému mudrovaniu, pomôž mu poznať pravú vieru, no nevypravuj sa s ním a nepočívaj jeho argumenty, aby si sa nenakazil jeho jedom. - tak učili prepodobní Varsonofj Veľký a Ján, prorok (z Filokálie). - Ak bude chcieť počuť pravdu viery, prived' ho k svätým otcom, k Cirkvi, ... tu mu môžu ukázať cestu k Christovi. Takým spôsobom mu pomôžeš prísť k Bohu bez toho, aby si ublížil sebe samému. No, ak sa po prvom - druhom napomenutí nenapraví, takého sa podľa slov apoštola Pavla chraň“.

Svätí otcovia dokonca upozorňovali, že je hriechom čítať, ba dokonca i držať vo svojom dome nepravoslávne, heretické, či rozkolnícke knihy. Apoftegma Otcov nám hovoria o presbiterovi Kiriakovi, ktorý mal vo svojej kelii heretické vydanie Nestória. Na svoju chybu bol upozornený videním: pri svojej kelii zbadal stáť ženu a s ňou dvoch mužov. Spoznal v nich Presväta Bohorodičku a Jána, Predchodcu a Krstiteľa Hospodinovho i Jána Bohoslova. Vo veľkej radosti sa Kiriak hodil k nohám Božej Matke a prosil ju, aby navštívila jeho keliu, ale ona nehľadiac na jeho prosby nesúhlasila a povedala: „Ako môžeš chcieť, aby som prišla k tebe, keď vo svojej kelii držíš môjho vraha?!“ Vtedy sa Kiriak prebudil zo sna a s plačom premýšľal, kto by mohol byť vrahom Presvätej Bohorodičky, veď okrem neho v kelii nikto nebol. Po čase, keď čítal knihy, našiel medzi nimi poučenia heretika Nestória, ktorý bol odsúdený na III. Všeobecnom Smeze za to, že nenazval Presväta Devu Máriu Bohorodičkou (Τεοθοκος), ale Christorodičkou (Χριστοθοκος), akoby porodila iba obyčajného človeka a nie súčasne aj Boha. Až vtedy Kiriak pochopil, ktorý vrah Presvätej Bohorodičky bol v jeho kelii a ihneď spalil heretické knihy.

V životopise veľkého otca pustyne, prepodobného Pajsija Veľkého, nachádzame príklad, ako ľahko možno utraťiť blahod' Božiu. „Stalo sa to v Egypte. Učenik otca Pajsija sa vybral do mesta, aby predal výrobky, ktoré vyrobili. Cestou sa stretol so židom, ktorý zneužil jeho jednoduchosť a začal ho presviedčať: - Prečo veríš v obyčajného človeka, ktorý je ešte k tomu ukrížovaný? Veď On, nemôže byť očakávaný Mesiáš. Príde druhý, a nie On. - Učenik, prostý srdcom a slabý umom, začal počúvať tieto slová, dokonca sa osmelil a hovoril židovi: - Možno, že máš aj pravdu. - Keď sa vrátil na pustýňu, prepodobný Pajsij sa od neho odvrátil, a neriekol mu ani slova. Po mnohých prosbách učeníka mu nakoniec prepodobný povedal: - Kto si? Nepoznám ťa. Mój učenik je kresťan a blahod' sv. krstu bola na ňom, ty nie si taký. Ale, keď si vskutku mój učenik, to blahod' Božia ťa opustila a Christov obraz v tebe sa zničil. - Vtedy mu učenik so slzami rozpovedal o svojom rozhovore so židom, na čo mu prepodobný riekol: - Nešťastník! Čo môže byť horšie a podľejšie od tých slov, ktorými si sa zriekol Christa a Jeho Božského krstu? Chod' a plač nad sebou ako len chceš, u mňa pre teba už niet miesta, tvoje meno je zapísané medzi menami tých, ktorí sa zriekli Christa a spolu s nimi ťa čakajú odsúdenie a muky. - Keď učenik počul od prepodobného tieto slová, naplnil sa pokáním. Prepodobný odišiel do samoty, kde prosil Boha, aby odpustil učeníkovi jeho hriech. Hospodin vypočul modlitby prepodobného a dal mu znamenie, že hriech učeníka je odpustený. Vtedy si ho prepodobný zavolať a hovoril: - Syn mój, vzdaj slávu a vďaka Christu, Bohu nášmu, so mnou za to, že vyhnal z teba nečistého bohorihačského ducha a miesto neho na teba zostúpil Duch Svätý a vrátil ti blahod' sv. krstu. Teraz sa chraň, aby si pre lenivosť či nedbanlivosť znova nepadol do nepriateľských sietí, lebo ak zhrješ, budeš horieť v ohni heenskom“.

Teraz sa vďaka Bohu nevedú kruté otvorené prenasledovania pre Christa, ale zato sa z každej strany na nás rúta zvestovateľa „nového zjavenia pravdy“, ktorí nám chcú Christa vyrvať priamo zo srdca. Ako sa pred nimi brániť? Jednoducho, byť ostražitými, a hlavne v pokore sa zveriť do rúk Hospodinových, naučujúcich slovom proroka Izaiáša, ktorý nám hovorí: „Výjdite spomedzi nich a oddelte sa, hovorí Hospodin“ (Iz 52,11). Lebo, ak pôjdete s nimi podľa ich slov, - upozorňuje prepodobný Teodor Studita, - sami tým dávate odpoveď Christovi v deň súdu“.

pripravil otec Nikodim

Oslavy 60. výročia založenia Michalovsko-košickej eparchie

„Prijďte vsi virnyji, božestvenuju četvericu pokrovitelej našich proslavim...“

Takými to slovami sa dňa 4. júla 2009 započali oslavy 60. výročia existencie michalovsko-košickej pravoslávnej eparchie, ktoré vyvrcholila o rok, čiže 5. júla 2010 v katedrálom chráme sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach.

Tohtoročné oslavy sa niesli v duchu veľkej duchovnej radosti, nakoľko pred vsenočným bdením 4.

júla 2009 bola posvätená ikona štyroch svätých ochrancov eparchie. Stali sa nimi sv. Rastislav, knieža veľkomoravské, sv. kňaz Alexij Tóth, sv. mních mučeník Pachomij Nový a sv. mučenica Helena z Sinope. Veriaci, ktorí sa zúčastnili sobotňajších večerných bohoslužieb, mali možnosť pokloniť sa ostatkom troch svätých ochrancov. Samotné slúženie bolo umocnené prítomnosťou vладыky Juraja, duchovných eparchie a ďalších vzácnych hostí, ktorými pre nás boli o. archimandrita Vasilij (Sadvarij) a o. protodiakon Alexander Sadvarij z Mukačeva (Ukrajina).

Celoeparchiálne slávnosti vyvrcholili 5. júla, kedy už okolo 8.00 hod. do katedrálneho chrámu začali prichádzať veriaci, ktorí túžili v ten deň prežiť eucharistické spoločenstvo so svojim biskupom a duchovnými.

O 8.45 hod. zazneli slávnostné zvony, ktoré sprevádzali duchovenstvo a biskupov pri slávnostnom sprievode z úradu eparchie do katedrálneho chrámu. Vo dverách chrámu privítal vладыku Juraja a vzácneho hosta, Jeho Preosvietenosť vладыku Paisija, biskupa gorlického, pomocného biskupa premyšlsko - novosondeckej eparchie (Poľsko), správca farnosti - prot. Miroslav Janočko.

Počas sv. liturgie sa k veriacim prihovril vладыka Juraj, ktorý vo svojej kázni priblížil veriacim životy sv. ochrancov a ich význam pre našu eparchiu. Hlavným celebrantom sv. liturgie bol Preosvietený vладыka Paisij. Slúženia sv. liturgie sa zúčastnili okrem všetkých duchovných michalovsko - košickej eparchie aj naši vzácní hostia z Ukrajiny. Spevu sa v tento deň zhostil zbor katedrálneho chrámu Zosnutia Presvätej Bohorodičky z Košíc.

Vладыka Juraj v Užhorode a Kyjeve

V dňoch 1. - 4. júna 2009 navštívil Vysokopreosvietený vладыka Juraj spolu s delegáciou Solúnskej metropolie Užhorodskú Ukrajinskú Bohosloveckú Akadémiu sv. Cyrila a Metoda.

Počas návštevy Akadémie vладыka Juraj, archimandrita Joanis (Tassias), predstavený chrámu sv. Dimitria a vikár solúnskej metropolie, spolu s prof. Prot. Viktorom Beďom, rektorom Užhorodskej Bohosloveckej Akadémie prerokovali otázku spolupráce teologického vzdelávania a prípravy vedecko - pedagogických kádrov. Delegácia sa stretla so zástupcami profesorského zboru i študentmi Akadémie.

S blahoslovením Blaženejšieho Vladimíra, metropolitu kyjevského a celej Ukrajiny, rektor Užhorodskej akadémie - prof. prot. Viktor Beď odovzdal archimandritovi Joannisovi vyznamenanie - medailu sv. apoštolomrovných Cyrila a Metoda II. stupňa. Archimandrita Joannis zase s blahoslovením Vysokopreosvieteného Anthimosa, metropolitu solúnskeho, odovzdal prot. Viktorovi Beďovi jubilejnú medailu sv. Cyrila a Metoda.

V dňoch 2. - 3. júna navštívil Vysokopreosvietený vладыka Juraj spolu s archimandritom Joannisom, v doprovode prot. Beďa, Kyjevskú metropoliu a svätyné Kyjevo - pečerskej Lavry. Delegáciu prijal Preosvietený Pantelejmon, biskup vasilkovský, vikár kyjevskej metropolie. Stretnutie sa s blahoslovením metropolitu Vladimíra nieslo v duchu spolupráce medzi Ukrajinskou Pravoslávnu Cirkvou a Pravoslávnyimi cirkvami v Grécku, v Českej republike a na Slovensku.

zdroj: Press - služba UUBA sv. Cyrila a Metoda

Po zaambonnej modlitbe sa k veriacim obrátil protosynkel - mitr. prot. Vasil Bardzák, ktorý prečítal dekrét vладыky o vyhlásení ochrancov eparchie. Počas spevu tropára a kondaku, ktoré zostavil vладыka Juraj, dvaja kňazi požehnali veriacich ikonou eparchiálnych patrónov, ktorá bola napísaná v Grécku a bude uložená v michalovskej katedrále. Jej malú kópiu si po skončení bohoslužieb odniesol každý veriaci ako požehnanie. Po obradoch preslávenia eparchiálnych patrónov bolo posvätené aj kolivo (varená pšenica s hrozičkami a medom).

Po ukončení sv. liturgie nasledovali príhovory vладыky. Ako prvý sa prihovril k veriacim vладыka Juraj, ktorý sa poďakoval všetkým, ktorí slávnosti pripravili a zároveň ako miestny biskup privítal vzácnych hostí: primátora mesta Michalovce - pána Viliama Záhorčáka a pána JUDr. Gabriela Doriča, zástupcu prednostu mestského úradu v Michalovciach. Na konci svojho príhovoru vладыka Juraj odovzdal vладыkovi Paisijovi dar - panagiu (biskupský náprsný medailón) ako znak úcty a spoločnej súdržnosti našich bratských cirkví a eparchií. Vладыka Paisij zas pri tejto príležitosti odovzdal vладыkovi Jurajovi ako dar bohoslužobné archijerejské rúcho zelenej farby. Vладыka Juraj zároveň odovzdal michalovskej katedrále dar cyperských pravoslávnych kresťanov - nové bohoslužobné nádoby.

Tento deň plný vrúcnych modlitieb a eucharistického spoločenstva, ktorého sa zúčastnilo približne 800 veriacich, bol ukončený pomazaním sv. olejom a sprievodom okolo chrámu s čítaním evanjelií.

Týmto slávnosťami sa započal jubilejný rok 60. výročia existencie michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie, ktorého súčasťou budú ďalšie akcie a liturgické slávenia, napr. prenesenie kópie divotvornej Klokočovskej ikony Bohorodičky do Nižnej Rybnice posledný augustový víkend, rusínske cirkevné a folklórne slávnosti ku cti sv. Maxima Gorlického v Inovciach (4. - 5. septembra 2009), púť ostatkov eparchiálnej patrónky sv. Heleny zo Sinope po eparchii, mládežnícke stretnutia, vedecká konferencia, vydanie jubilejného schematizmu a mnoho ďalších podujatí. Súčasťou jubilejného roka bude aj reflexia minulosti a prítomnosti eparchie a príprava novej pastoračnej koncepcie.

V závere nedelňajších bohoslužieb zazneli slová vysokopreosvieteného vладыky Juraja: „Nech Hospodin Boh vás všetkých na príhovory našich svätých ochrancov a všetkých svätých našej miestnej cirkvi zahŕňa svojim požehnaním na mnohé a blahé roky!“

prot. Pavol Novák
tajomník MKPE pre misiu a pastoraáciu

Duchovné stretnutie a Deň detí v Choňkovciach

Počas víkendu, 29. - 31. mája, sa konalo v Choňkovciach (okr. Sobrance) duchovné stretnutie pre mládež, ktoré organizoval sobranský arcidekanát. Začalo sa príchodom mládežníkov v piatok večer a následne večerňou v miestnom chráme. Pre mládež bolo pripravené ubytovanie vo farskej budove, ktorá je momentálne nepoužívaná. Po večerni bola večera a po nej nasledovalo spoločné zoznamovanie sa. Na večer bol pre mládež pripravený duchovný kvíz. Súťažilo päť trojčlenných družstiev, ktoré sa s kvízovými otázkami statočne popasovali. Po tomto kvíze, ktorý bol výborným spštením piatkového večera, nasledovali večerné modlitby a večierka. O 9.30 hod. ráno bol v chráme moleben, ktorým sa zahájil Deň detí. Dňa detí sa zúčastnilo mnoho detí z okolitých dedín a miest. Pre deti boli pripravené viaceré športové i nešportové súťaže, za ktoré deti získavali žetóny, ktoré potom použili ako platidlo za rôzne veci v obchodíku, ktorý sa pre nich pripravil. Počas tohto stretnutia deti absolvovali po skupinách aj krátke duchovné besedy v chráme, ktoré striedavo viedli prítomní duchovní otcovia. Atmosféru dotváralo varenie gulášu v kotlíku, na ktorý sa deti veľmi tešili. V neskorých poobedňajších hodinách bolo vyhodnotenie akcie a poďakovanie všetkým zúčastneným za

Ako sa tvoria dejiny...

Mnohí autori opisali dejiny Cirkvi, počnúc Skutkami sv. apoštolov. Cirkevné dejiny napísal Euzebij Cezarejský, Jonáš Záborský, Andrej Baluďanský, Jozef Špirko a iní. Dnes naše novodobé cirkevné dejiny musíme písať my - pravoslávni veriaci. Všetko to, čo sa dialo a deje okolo nás, musíme my sami zapísať. To za nás neurobí nikto. A tí, ktorí sú medzi nami, ale nechcú písať, tak by mohli byť takí dobrí, aby neprekážali a nezavádzali tým, ktorí chcú písať a píšu pre budúce generácie. Musíme ich písať, lebo oni sú našim vlastným životom. Len ten, kto to sám prežil, to vie aj najlepšie opísať. Písať a zaznamenať treba všetko a všade, kde sa to len dá, zapísať a zaznamenať. Je veľmi dôležité zaznamenať naše novodobé dejiny, len tak naše nepríjemnosti, ťažkosti a problémy vojdú do dejín Pravoslávnej cirkvi na Slovensku.

Netreba nám zabúdať aj na to, čo napísal Blaise Pascal: „Každé dejiny, ktoré nepísal súčasník, sú podozrivé“. Preto sa tak usilujem všetko zapísať, čo sa u nás udialo.

Naše farnosti a filiálne obce sa v 20. stor. niekoľko krát rozdelili na dva tábory. Delit' sa začali už vtedy, keď sa na Slovensku vracali niektorí do Pravoslávnej cirkvi. Potom zase veľká časť v r. 1950. V r. 1968 nastali mnohé problémy. Vtedy stali jedni na strane Pravoslávnej cirkvi a druhí na strane uniátskej, gréckokatolíckej. Tým tu viacerí napomáhali, bolo ich viac, pomáhali aj katolíci, ktorých bolo ešte viac, preto pravoslávni veriaci nezmohli nič, aj keď mali pravdu a bolo ich viac na farnosti.

V jednej našej dedinke v Prešovskom biskupstve nášho horlivého pravoslávneho veriaceho chceli odstrániť. Dohovorili sa medzi sebou, že by ho bolo treba zabíť. Toto nechť vypočul jeho syn a tak otca varoval, aby si dával pozor. Veľkú rolu tu zohrávali aj zahraničné vplyvy, ktoré boli udržiavané a posilňované aj finančne. A vždy sa našli takí, čo ich lákali peniaze a zvädzali ich na zlé chodníčky.

V živote zažijeme veľa pekných príhod, ktoré nikdy nikto neopíše, preto ich nikto nikdy nebude čítať. Nikto ich nespíše, tak sa o nich ani nikto nedozvie. Tak isto zažijeme aj veľa nepekných príhod, mnoho poučných príhod a príbehov, ale postihol ich takýto osud, že ich nikto neopísal a tak nebudú nikým nikdy čítané. Ja sa snažím zapísať aspoň tie o ktorých viem, ktoré ľudia prežili, niektoré ľahko, niektoré aj s utrpením, lebo toto vždy záleží od toho, ako sme schopní prežívať utrpenie, lebo nie každý rovnako utrpenie znáša a prežíva. Zaznamenávam ich, aby tu zostali po nás ako svedectvá našej doby, nášho veku. Mám radosť, keď sú uverejnené, lebo viem, že zostanú zapísané v našich novodobých dejinách Pravoslávnej cirkvi a budú poučením pre budúce generácie.

O nás je známe, že píšeme veľmi málo, alebo vôbec nepíšeme. Ale, ako potom o nás budú vedieť, ako sme tu žili a ako sme zápasili s problémami, ktoré nás postretli v 20. stor. Ako sme dokázali všetko prežiť a urobiť to, čo sa urobilo. Treba, aby naši nasledovníci boli na nás hrdí, že mali takých predkov, akí tu už boli pred nami, aby sa vedelo, že to boli dobrí veriaci a ako žili a pracovali.

Cisárovi Diokleciánovi kedysi nahovorili, že jeho ríša, preto nemá úspech, že sú tu kresťania, že všetko nešťastie je kvôli nim. Preto dal prenasledovať, mučiť a zatvárať kresťanov. Tí však, hoci ich mučili, stále tvrdili, že pravda je v Isusovi Kristovi. A neraz sa stávalo, že tí, čo ich mučili, stávali sa kresťanmi. Sama manželka cisára Alexandra sa stala kresťankou. Stávali sa zázraky. Dokaličené, zranené telá sa uzdravovali...

V 20. stor. boli pre mnohých zodpovední za všetky problémy, ktoré boli, práve pravoslávni veriaci. Tak, ako to bolo za cisára Diokleciána. A neraz je tomu tak aj teraz. Budeme radi, ak nám aj vy niektoré opíšete, alebo nás poinformujete a my ich opíšeme.

Prot. ThDr. Štefan Horkaj

ich námahu. Večer sa poslúžila večerňa, po ktorej nasledovala grilovačka sprevádzaná spevom ľudových piesní v doprovode akordeónu a gitary. Deň sme ukončili večernými modlitbami, po ktorých takmer každý s úsmevom na tvári padol na svoje lôžko. V nedeľu ráno sme sa zúčastnili sv. liturgie a po nej spoločného obeudu, ktorý dal oficiálne bodku za pekné strávený víkendom. Po obede si väčšina mládežníkov ešte doprialu malú siestu, po ktorej sa pomaly začali rozchádzať do svojich domovov.

Chceme poďakovať všetkým, ktorí zorganizovali tento víkend a pevne veríme, že sa takto stretneme aj o rok. Osobitná vďaka patrí aj ľuďom, ktorí finančne podporili túto, v skutku podarenú, akciu: pánovi Jurajovi Lancošovi z Humenného, Ing. Michalovi Miceňkovi z Bratislavy, Mgr. Viktorovi Dutkovi z Brezovej pod Bradlom, pánovi Slavovi Cinkaničovi z Ruského Hrabovca a v neposlednom rade aj ÚMKPE. Ďakujeme.

duchovný Peter Bzik, správca PCO Ruský Hrabovec

